

17.05.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**17 Mayıs 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

17 Mayıs 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunun 12/05/2022 Tarihli ve 2022/1705 Sayılı Kararı

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunun 13/05/2022 Tarihli ve 2022/1710 Sayılı Kararı

YÖNETMELİKLER

— Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Teknoloji ve Transfer Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 2/3/2022 Tarihli ve 2018/20321 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 2/3/2022 Tarihli ve 2019/11893 Başvuru Numaralı Kararı

Küresel tarım fiyatları rekor düzeyde

Dünya 'buğday savaşı' kavramını tartışırken, küresel tarım fiyatlarında yükseliş ivmesi de devam ediyor. Bloomberg Tarım Spot Endeksi rekor seviyeye yükseldi.

Tarım fiyatlarında Rusya-Ukrayna savaşı ile başlayan yukarı yönlü ivme Hindistan'ın buğday ihracatına yasaklama kararıyla daha da hızlandı.

Tarım emtia ürünlerindeki fiyat hareketlerini takip eden Bloomberg Tarım Spot Endeksi rekor düzeye yükseldi. Buğdayda gösterge vadeli de iki ayın en yüksek seviyesini gördü.

Hindistan'ın kararı sonrası gıda krizine ilişkin uyarılar da birbirini izledi. Bunlar arasında en sert tonlu uyarılardan biri İngiltere Merkez Bankası Başkanı Andrew Bailey'den geldi.

Bailey, artan gıda maliyetlerinin dar gelirliler ve küresel ekonomi için “kıyametvari” sonuçları olabileceğini söyledi.

Bailey hükümetlere Rusya blokajı sebebiyle dünya ticaretine dahil olamayan Ukrayna'daki hasadın serbest kalması için ne gerekiyorsa yapılması çağrısını yaptı.

Bailey, fiyatların hızla yükselmesine yol açan bir dizi şoku öngöremediklerini de sözlerine ekledi.

Ukrayna'da milyonlarca ton tahıl stoku abluka nedeniyle ihraç edilemiyor

Azak Denizi ve Karadeniz'deki birçok limanın Rus ablukası **altında** olması veya zarar görmesi, sigorta yapılamaması, nakliye maliyetlerinin yüksek olması ve bazı gemilerin savaş bölgesine yönelik rotaları kullanmayı tercih etmemesi Ukrayna'nın depolarındaki yaklaşık 40 milyon ton tahılın ihraç edilmesini engelliyor.

Gıda ve Tarım Örgütü'ne (FAO) göre, şu anda altyapı zorlukları ve Rus ablukası nedeniyle yaklaşık 25 milyon ton tahıl Karadeniz ve Azak Denizi'ndeki Ukrayna limanlarında beklemekte.

Normal zamanlarda yüzde 95'i deniz yoluyla olmak üzere 5 milyon ton ihraç eden Ukrayna, Mariupol, Cherson ve Berdyansk gibi bazı limanlarının Rus kontrolü altında olması ve bazılarının ağır hasar görmesi nedeniyle ihracatta zorlanıyor.

Ukrayna'nın buğday hasadının 18,2 milyon tona düşmesi bekleniyor

Yüzyıllardır önemli bir buğday üreticisi konumunda olan ve Avrupa'nın "ekmek sepeti" olarak da adlandırılan Ukrayna dünyanın en büyük 5'inci buğday ihracatçısı olarak ön plana çıkıyor.

Rusya-Ukrayna savaşıyla hız kazanan buğday fiyatlarındaki artışın özellikle Asya ve Afrika'da buğday ithal eden ülkeler için maliyetleri artırdığı ve sonuçlarının ağır olduğu belirtiliyor.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre, 2020'de Lübnan'da tüketilen tüm buğdayın yaklaşık yüzde 50'si, Yemen'de yüzde 22'si ve Libya'da yüzde 43'ü Ukrayna'dan ithal ediliyor.

Su savaşları beklerken buğday savaşı çıkacak

Bu sene Ukrayna'da normal koşullarda 40 milyon ton buğdayın hasat edilmesi düşünülürken savaş nedeniyle birçok bölgede ekim yapılamadığına dikkat çekiliyor...

Çin'den sonra Dünya'nın ikinci büyük buğday üreticisi olan Hindistan'ın geçen hafta buğday ihracatına yasak getirmesi, buğday fiyatlarında rekor kırdı. Avrupa Emtia ve Endeks Borsası Euronext'te bir ton buğday 435 euroya satıldı. 2021 yılında 110 milyon ton buğday ihraç eden Hindistan'ın büyük miktarda buğday stoğu olduğu biliniyor. Hindistan hükümeti ihracat yasağına mevcut sıcaklık dalgasının buğday hasadı üzerindeki olumsuz etkilerini gerekçe göstererek öncelikli olarak iç talebin karşılanmasına önem verileceğini açıklamıştı.

Hindistan Ticaret Bakanı B.V.R. Subrahmanyam ise hükümetin özel izni ile ihracata devam edilebileceğini söylemişti. Bakan, "Buğdayın kontrolsüz şekilde satılmasın ve sonra da stoklanmasını veya umduğumuz şekilde kullanılmamasını istemiyoruz, yani savunmasız ülkelerin ve savunmasız insanların sıkıntılarını gidermek için..." diye konuşmuştu.

Bununla birlikte Ukrayna-Rusya savaşı da küresel piyasalardaki buğday arzının azalmasına ve fiyatların artmasına yol açtı. Almanya Tarım Bakanlığı'nın raporuna göre Ukrayna depolarında bulunan 20 milyon ton tahıl tedarik yollarının ve limanların kapanması nedeniyle ihraç edilemiyor.

Bu sene ise normal koşullarda 40 milyon ton buğdayın hasat edilmesi düşünülürken savaş nedeniyle birçok bölgede ekim yapılamadığına dikkat çekiliyor.

Yellen'den gıda krizi açıklaması

ABD Hazine Bakanı Janet Yellen, Ukrayna'daki savaşın etkilerinin küresel olduğunu ve şu anda gerçek anlamıyla küresel bir kriz olduğuna dair ciddi endişelerinin olduğunu söyledi.

ABD Hazine Bakanı Janet Yellen, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin tüm dünya için gıda güvenliği sorunlarını şiddetlendirerek küresel bir kriz yarattığını söyledi.

Yellen Pazartesi günü Varşova'da yaptığı açıklamada "Savaşın Ukrayna'nın ötesinde bir etkisi var ve bu çok endişelendiğimiz bir durum. Korkarım ki elimizde gerçekten küresel bir kriz var" dedi.

Pazartesi günü, Hindistan'ın ihracatı kısıtlama hamlesinden sonra değişim limitiyle buğdayın rekor yüksek seviyeye yakın fiyatlanması Ukrayna'daki çatışmanın ortasında küresel arzın ne kadar sıkı olduğunu ortaya koyuyor.

Bu hafta sonuna doğru Almanya'da ülkelerin maliye bakanları ve merkez banka yetkilileriyle G-7 toplantısına katılacak olan Yellen, yetkililerin gıda güvenliğine yönelik bir eylem planı yayınlayacaklarını söyledi ve "Plan ani artışlar yaşanması durumunda destek sağlayabileceğimiz yöntemleri içerecek" dedi.

"Polonya hükümeti ve diğer komşu ülkelerin, Ukrayna'nın buğday ve emtia gibi küresel piyasaların ciddi şekilde ihtiyacı olan ve Odessa başta olmak üzere birçok limana uygulanan abluka nedeniyle gerçekleştirilmesi oldukça zorlaşan tarım ihracatına temel olan yardımlarını takdirle karşılıyoruz" diyen Yellen, "ABD'nin taahhüt ettiği, Ukrayna için 40 milyar dolar ve gıda güvenliği için 5 milyar dolar senatoda gerekli onay süreçlerinden geçiyor. İhtiyaç olan yere gerekli yardımın ulaşacağından emin olmak istiyoruz" ifadelerini kullandı.

Tarım sigortalarında prim üretimi yüzde 49 arttı

Bloomberg HT yayınına katılan TARSİM Genel Müdürü Serpil Günal, iklim değişikliğine bağlı risklerin tarımda fark edilmesiyle poliçe sayılarında ve prim üretiminde önemli artışlar yaşandığını kaydetti.

Küresel gıda krizi endişelerinin gündeme geldiği bir dönemde tarım sigortalarında da önemli gelişmeler yaşandı. Bloomberg HT'de yayınlanan ve bu hafta ağırlıklı olarak tarım sigortalarını ele alındığı Sigorta Gündemi'ne katılan TARSİM Genel Müdürü Serpil Günal, konuya ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Tarımın her an yaşamımıza dokunan bir sektör olduğunu belirten Günal, bunun öneminin iklim değişikliği ve pandemi ile yoğun bir şekilde fark edildiğini ifade etti.

Türkiye'nin önemli bir coğrafyada yer aldığını ve sahip olunan bu coğrafyanın tarımsal potansiyelinin çok fazla olduğunun altını çizdi.

İklim değişikliği nedeniyle risklere maruz kalındığını aktaran Günal, tarımda sürdürülebilirliğin gıda arzı açısından çok önemli olduğuna değinerek, bu anlamda risklerin bertaraf edilmesinin çok önemli olduğunu anlattı.

Tarım sigortalarında prim üretimi ilk 4 ayda yüzde 49 arttı

Değişkenler	2021 Yıl Sonu	01/01/2021-01/05/2021	01/01/2022-01/05/2022	%
Sigorta Bedeli	124.396.971.987	52.986.153.246	94.643.774.779	%79
Toplam Prim	4.678.459.288	2.465.338.278	3.666.310.839	%49
Poliçe Sayısı	2.517.704	1.453.582	1.577.402	%9
Üretici Sayısı	658.072	411.641	454.372	%10
İşletme Sayısı	331.918	133.273	148.912	%12
Sigortalı alan	28.798.222	18.313.028	20.011.317	%9
Hasar Dosya Sayısı	550.369	204.393	268.061	%31
Toplam Hasar	2.669.049.842	1.124.989.372	1.471.724.831	%31
Ödenen Hasar	2.436.610.267	300.720.322	479.692.256	%60
Muallak Hasar (TL)	232.439.575	824.269.050	992.032.575	%20

"Küresel iklim değişikliği nedeniyle erken donlar, seller ve yangınlar yaşandı. Ülkemizin kendi kendisine yetmesi önemli. Üreticilerin katılımı ile tarım sigortaları havuzuna ciddi bir katılım var" diyen Gülan, poliçe sayısında yüzde 10 civarı artış yaşandığını belirtti. Tarım sigortalarında prim üretiminin dört ayda yüzde 49 artış yaşandı.

Tarım sigortalarındaki verilere de yer verilen programda, geçen yıl ilk dört ayda 1 milyon 453 bin olan poliçe sayısının bu yıl aynı dönemde 1 milyon 577 bine çıktığı, ödenen hasar miktarının da 300 milyon 720 bin liradan 439 milyon 692 bine çıkarak yüzde 60 artış kaydettiği belirtildi.

TCMB, TL varlıkların teminat ağırlığını artırdı

Merkez Bankası, TL varlıkların teminat sistemindeki ağırlığını artırıcı adım attı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Para ve Kur Politikası metni ve Liralaşma Stratejisi kapsamında Türk lirası cinsi varlıkların teminat sistemindeki ağırlığını artırıcı adım attı.

Bankacılık kaynaklarından edinilen bilgiye göre, Merkez Bankası, bankalara TL İşlemleri ve Döviz Piyasaları Uygulama Talimatı'nda değişikliğe gitti.

2022 yılı Para ve Kur Politikası metninde TCMB teminat havuzunda Türk lirası cinsi varlıkları destekleyici şekilde düzenlemeler yapılabileceği ve API fonlama yapısında devlet iç borçlanma senetlerinin (DİBS) teminat olarak kullanımını artırıcı adımlar atılacağı duyurulmuştu. Bu kapsamda ve Liralaşma Stratejisi çerçevesinde, TCMB, TL cinsi varlıkların teminat sistemindeki ağırlığının artırılmasına yönelik olarak 27 Mayıs'tan itibaren bazı uygulamaları devreye alacak.

TCMB, Döviz Piyasaları Müdürlüğü nezdinde tesis edilen tüm swap işlemleri için uygulanan teminat blokajının minimum yüzde 30'unun DİBS sepetinden oluşmasına karar verdi.

DİBS sepetinin sadece TL cinsi; kuponsuz, sabit kuponlu, değişken faizli ve TLREF'e endeksli; DİBS veya Hazine ve Maliye Bakanlığı Varlık Kiralama Şirketi tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikası cinsinden varlıklardan oluşması uygun görüldü.

17.05.2022

Ayrıca, TL cinsinden DİBS'ler hariç diğer teminat çeşitlerinde iskonto oranlarının artırıldığını ve yüzde 5'ten yüzde 15'e çıkarıldığını belirten bankacılık kaynakları, gelecek dönemde de TL cinsi varlıkların teminat sistemindeki ağırlığının artırılması yönünde adımların sürdürülebileceğini söyledi.

Mart ayında cari açık 5,6 milyar dolar

Cari işlemler hesabı geçen mart ayında 5,55 milyar dolar açık verdi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası(TCMB), Mart ayı ödemeler dengesi raporunu açıkladı. Buna göre, Türkiye'nin cari işlemler hesabı, mart ayında 5 milyar 554 milyon dolar açık verirken, 12 aylık cari açık 24 milyar 223 milyon dolar oldu.

Öte yandan, şubat ayına ilişkin cari işlemler açığı 5 milyar 154 milyon dolardan 5 milyar 441 milyon dolara revize edildi.

Ekonomistlerin beklentileri, mart ayında cari işlemler hesabının 5,3 milyar dolar açık vereceği yönündeydi. Ödemeler dengesinin en önemli kalemi olan cari işlemler Şubat ayında 5,15 milyar dolar açık vermişti.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan ödemeler dengesi verilerine göre, cari işlemler açığı, martta geçen yılın aynı ayına kıyasla 2 milyar 229 milyon dolar artarak 5 milyar 554 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. Bunun sonucunda 12 aylık cari işlemler açığı 24 milyar 223 milyon dolara yükseldi.

Bu gelişmede, ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının 3 milyar 356 milyon dolar artarak 6 milyar 342 milyon dolara yükselmesi etkili oldu.

Geçen yılın mart ayında 314 milyon dolarlık açık oluşan altın ve enerji hariç cari işlemler hesabında, bu yılın aynı döneminde 2 milyar 480 milyon dolar fazla verildi. Bu dönemde, hizmetler dengesi kaynaklı net girişler 1 milyar 472 milyon dolar artarak 2 milyar 329 milyon dolara yükseldi.

17.05.2022

Hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler, martta geçen yılın aynı dönemine göre 708 milyon dolar artışla 1 milyar 450 milyon dolara ulaştı. Aynı dönemde, birincil gelir dengesinden kaynaklanan net çıkışlar 174 milyon dolar artarak 1 milyar 397 milyon dolar oldu. Geçen yılın mart ayında 27 milyon dolar giriş kaydeden ikincil gelir dengesi kaleminde ise 2022'nin aynı ayında 144 milyon dolar çıkış yaşandı.

İlk çeyrekte işsizlik oranı yüzde 11,4'e yükseldi

TÜİK, 2022 yılı ilk çeyrek işsizlik verilerini açıkladı. Buna göre, yılın ilk çeyreğinde işsizlik oranı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,1 puan ; işsiz sayısı ise 50 bin kişi artış kaydetti. Böylece işsizlik oranı yüzde 11,4'e; işsiz sayısı da 3 milyon 845 bin kişiye yükseldi.

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 50 bin kişi artarak 3 milyon 845 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,1 puanlık artış ile yüzde 11,4 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 10,2 iken kadınlarda yüzde 13,7 olarak tahmin edildi.

TÜİK tarafından yapılan açıklamaya göre, istihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı I. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 188 bin kişi artarak 29 milyon 964 bin kişi, istihdam oranı ise 0,1 puanlık artış ile yüzde 46,6 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 64,0 iken kadınlarda yüzde 29,5 olarak gerçekleşti.

Mevsim etkisinden arındırılmış işgücüne katılma oranı yüzde 52,6 olarak gerçekleşti

İşgücü 2022 yılı I. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 238 bin kişi artarak 33 milyon 809 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,2 puanlık artış ile yüzde 52,6 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 71,3, kadınlarda ise yüzde 34,2 oldu.

Genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 21,1

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki çeyreğe göre 0,3 puanlık azalış ile yüzde 21,1 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 18,5, kadınlarda ise yüzde 26,0 olarak tahmin edildi.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı 2022 yılı I. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre değişim göstermeyerek yüzde 22,6 oldu. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 15,6 iken potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 18,8 olarak tahmin edildi.

İstihdamın yüzde 56,3'ü hizmet sektöründe

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı I. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre tarım sektöründe 139 bin kişi, inşaat sektöründe 36 bin kişi azalırken sanayi sektöründe 70 bin kişi, hizmet sektöründe 292 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin yüzde 16,1'i tarım, yüzde 21,8'i sanayi, yüzde 5,8'i inşaat, yüzde 56,3'ü ise hizmet sektöründe yer aldı.

İstihdam edilenlerden referans döneminde işbaşında olanların, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi 2022 yılı I. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,6 saat artarak 45,2 saat olarak gerçekleşti.

Bakan Nebati: Stokçuluğa ve fırsatçılığa kesinlikle müsamaha yok

"Enflasyonla Mücadele Birlikten Berekete" Programı kapsamında konut ve temizlik sektörü temsilcileriyle görüşen Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, toplantıya ilişkin "İyi niyetli ve cesur girişimlerde bulunan kurumlarımızı sonuna kadar destekleyeceğimizin altını çizerek stokçuluğa ve fırsatçılığa kesinlikle müsamaha göstermeyeceğimizi ifade ettik." açıklamasında bulundu.

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, "Enflasyonla Mücadelede Birlikten Berekete" programı kapsamında Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde konut sektörünün temsilcileri ile bir araya geldi.

Basına kapalı gerçekleşen ve yaklaşık 60 iş insanının katıldığı toplantı, 2 saate yakın sürdü.

Toplantı sonrasında Twitter'dan açıklama yapan Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, şu ifadeleri kullandı:

"Birlikten Berekete temasıyla konut sektöründe faaliyet gösteren iş insanlarımız ile bir araya geldik.

Hepimizin ortak meselesi olan enflasyonla mücadelede vatandaşlarımızı rahatlatacak adımların atılması hususunda kapsamlı bir görüşme gerçekleştirdik.

Çözüm alternatifleri üreterek yenilikçi uygulamalar geliştiren, iyi niyetli ve cesur girişimlerde bulunan kurumlarımızı sonuna kadar destekleyeceğimizin altını çizerek **stokçuluğa ve fırsatçılığa kesinlikle müsamaha göstermeyeceğimizi ifade ettik.**

Bu kapsamda, konut sektörüne yönelik açıkladığımız destek paketi dahil olmak üzere piyasadaki fiyatları mercek altına alarak birçok sektöre ilişkin denetimlerimizi kesintisiz bir şekilde sürdürüyor, fiyat değişimlerini yakından takip ederek detaylı bir şekilde denetliyoruz."

"FİYAT ARTIŞI YAPAN 65 BİN KİŞİ TESPİT ETTİK"

Öte yandan Bakan Nebati yaptığı açıklamada, toplantıda fiyat artışı yapan yaklaşık 64 bin kişi tespit ettiklerini ve kişilerin yüzde 10-30 arasında fiyat yükselmesine sebep olduğunu fark ettiklerini kaydetti.

TEMİZLİK SEKTÖRÜYLE DE BULUŞTU

Bakan Nureddin Nebati daha sonra ise temizlik sektörü temsilcileriyle bir araya geldi.

Bakan Nebati, "Birlikten Bereketle temasıyla gerçekleştirdiğimiz sektör bazlı görüşmelerimiz kapsamında temizlik sektöründe faaliyetini yürüten iş insanlarımız ile bir araya gelerek görüşmelerimizi sürdürdük.

Kamu olarak maliye politikası araçlarımızı etkin ve hızlı bir şekilde devreye aldığımız bu dönemde firmalarımızın da ortak mücadelemiz olan enflasyonla mücadelede atacağı tamamlayıcı nitelikteki cesur adımları önemsiyor ve değerli buluyoruz.

Tarihsel birikimlerimiz bize birlikten bereket doğduğunu öğretmiştir. Birlik içinde oldukça önümüzdeki engelleri de birlikte aşacak, daha müreffeh bir Türkiye için çalışmaya devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Kusura bakmasınlar yorulmasınlar

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyelik başvurusuyla ilgili olarak, "Pazartesi günü Türkiye'ye geleceklermiş. Bizi ikna etmeye mi gelecekler, kusura bakmasınlar yorulmasınlar." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, her iki ülkenin de terör örgütlerine karşı açık, net bir tavrının olmadığını belirtti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Her şeyden önce Türkiye'ye yaptırım uygulayanların bu süreç içerisinde bir güvenlik örgütü olan NATO'ya girmelerine biz 'evet' demeyiz." diye konuştu.

İki ülkenin terör örgütü PKK/YPG'ye desteklerini hatırlatan Erdoğan, "Her iki ülke ile ilgili de çok açık, net, samimi bir şeyi söylemem lazım. Her iki ülkenin de terör örgütlerine karşı açık ve net bir tavrı söz konusu değil. Bu süreç içerisinde bu terör örgütlerine karşı kalkıp biz karşıyız deseler bile ki tam aksini, teslim etmeleri gereken bazı teröristlerle ilgili teslim etmeyeceklerine dair açıklamaları var. Teslim edeceklerini dahi söyleseler bile şuna inanıyoruz; bir delikten iki kez Müslüman sokulmaz." diye konuştu.

Kılıçdaroğlu: Bu işte bir damla mürekkebi olan herkes vatan hainidir

CHP lideri Kılıçdaroğlu, yıkılarak yerine millet bahçesi yapılması planlanan Atatürk Havalimanı'yla ilgili, "Bu işte bir damla mürekkebi olan herkes vatan hainidir. O makinelerin müteahhiti; sana ise özel ilgi göstereceğiz" ifadelerini kullandı.

Pistinin bir bölümü sökülen Atatürk Havalimanı'na yıkım makineleri ve hafriyat kamyonlarının girmesinden sonra, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu çalışmalarına sert tepki gösterdi. Kılıçdaroğlu, Arapça bir de tweet paylaşarak yatırım yapan şirketleri de uyardı.

Kılıçdaroğlu, şu ifadeleri kullandı:

"Bu milletin maddi manevi ne kadar değeri varsa sattılar. Şimdi de en değerli varlıklarımızdan birini dozerlerle yok ediyorlar. Peki bu işe neden alelacele giriştiler? Büyük değişim öncesinde, 5'li çetelerin halktan götürdüğü paranın önemli kısmının yeni havalimanına bağlanmış olması mı bu acelenin nedeni? Bu parayı acilen oradan kurtarıp, seçim öncesi dışarıya mı taşımaktır asıl amaç? Yani hedef yeni havalimanını hızlıca elden çıkarmak mıdır?"

'Milli servet yok edilmeye mi girişildi'

Burada asıl korku nedir? İşlenen günahların bedeli olarak, üçüncü havalimanının kamulaştırılma korkusu mu? Yeni havalimanını hızlıca satabilmek için, Atatürk Havalimanı'nın varlığı olası yatırımcıya risk teşkil edeceğinden, bu milli servet hızlıca yok edilmeye mi girişildi?

Katarlı, Suudi Arabistanlı şirketlere mesaj

Peki bunların Katarlı veya S. Arabistanlı suç ortaklarına biz nefes aldırarak mıyız? Onlar burada rahat edebileceklerini mi zannediyorlar? Yok edilen Atatürk Havalimanı'nın değerini de çetelerden, onların siyasal ayağından ve yabancı suç ortaklarından alacağımızı bilmiyorlar mı?

Yatırımcı dostlarınıza da anlayacakları dilden anlatayım: Milletimizden çalınanlarla yapılan hiçbir şey size satılamaz. Beytülmal ile ilgili işlenen suçlarda siz dahil kimsenin gözünün yaşına bakmayız. Gelecekseniz, bunu bilerek gelin.

'Bu işte bir damla mürekkebi olan herkes vatan hainidir'

Bu işte yer almış herkese son bir lafım olsun: Bu iş "Talimat aldım, mecburdum. diyeceğiniz bir iş değildir, bunun adı vatana ihanettir. Siz de sorumlu olacaksınız. Bu işte bir damla mürekkebi olan herkes vatan hainidir. O makinelerin müteahhiti; sana ise özel ilgi göstereceğiz!"

Buğdayda dünyadaki gelişmeler ve Hindistan'ın yasağı

Ali Ekber YILDIRIM

17 Mayıs 2022 Salı

Dünyada buğday üretimi, tüketimi, ithalat ve ihracatı o kadar stratejik bir konumda ki, alınan her karar milyarlarca insanı etkiliyor. Ukrayna savaşı nedeniyle elindeki buğdayı limanlardan ihraç edemiyor. Bu nedenle Ukrayna'dan buğday ithal eden Afrika ülkeleri büyük bir krizle karşı karşıya. Umut bağladıkları Hindistan'ın buğday ihracatını yasaklaması dünyanın gündemine oturdu.

Hindistan, Çin' den sonra dünyanın en büyük buğday üreticisi. 2022-2023 sezonunda 111 milyon ton buğday üretmesi beklenen Hindistan, aşırı sıcaklar nedeniyle üretimini 105 milyon ton olarak revize etti. Yaklaşık 6 milyon ton üretim düşüşü beklenen Hindistan, ürettiği buğdayın yüzde 90'dan fazlasını kendisi tüketiyor. Nüfusu 1 milyar 375 milyonu bulan Hindistan bazı yıllar buğday ithalatı da yapıyor.

Dünya buğday üretimi 4 milyon ton azalacak

Amerika Tarım Bakanlığı(USDA) 12 Mayıs'ta dünya tahıl piyasalarına ilişkin kapsamlı bir rapor yayınladı. Bu rapora göre, dünya buğday üretimi 2022- 2023 sezonunda 775 milyon ton olarak tahmin ediliyor. Geçen sezona göre 4 milyon ton daha düşük bir üretim olacak. Üretim düşüşünün ağırlıklı olarak Ukrayna kaynaklı olması bekleniyor. Diğer üretici ülkelerden Hindistan'ın üretiminin aşırı sıcaklar nedeniyle 111 milyon ton yerine 105 milyon ton olarak gerçekleşmesi hesaplanıyor. Avrupa Birliği üretiminde çok büyük bir değişiklik beklenmiyor. Kanada ve Rusya'da ise verimin yüksek olacağı ve üretimin artacağı beklentisi var.

Geçen yıl yaşanan kuraklık nedeniyle üretimi azalan Türkiye'nin bu yıl üretiminin artması bekleniyor. Amerika Birleşik Devletleri'nde geçen yıla göre daha iyi bir üretim olacak. Fas, kuraklık nedeniyle bu yıl üretimin yüzde 65 civarında düşeceğini duyurdu.

Dünyanın en büyük buğday üreticisi ülkeler; Avrupa Birliği, Rusya, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Ukrayna, Avustralya, Arjantin, Kazakistan ve Ukrayna. Bu ülkeler arasında üretimi en çok olumsuz etkilenecek olan ülke Ukrayna.

Tüketim üretimden daha fazla

Dünya buğday tüketiminin ise 2022-2023 sezonunda 788 milyon ton olarak tahmin ediliyor. Buğday tüketimi üretimin 13 milyon ton üzerinde olması stokların daha fazla tüketilmesi anlamına geliyor. Özellikle buğdayın yem amaçlı kullanımının azaltılması hedefleniyor. Yem amaçlı kullanım azaltılırsa, buğday yerine mısır ve diğer ürünler kullanılırsa o zaman belli bir rahatlama olması düşünülebilir. Stoklara bakıldığında yaklaşık 300 milyon ton civarında bir buğday stoku var ve bunun da yaklaşık yarısı Çin'in elinde.

Dünyanın en büyük buğday ihracatçıları (Bin ton)

Ülke	İhracat sezonu	
	2021-2022	2022-2023
Rusya	33.000	39.000
AB	31.000	36.000
Avustralya	27.000	25.000
Kanada	15.500	24.000
ABD	21.750	21.000
Arjantin	16.000	14.000
Ukrayna	19.000	10.000
Kazakistan	7.000	8.000
Hindistan	10.000	8.000
Türkiye	6.500	6.750

Dünyanın en büyük buğday ithalatçıları (Bin ton)

Ülke	İhracat sezonu	
	2021-2022	2022-2023
Endonezya	11.000	11.200
Mısır	12.000	11.000
Türkiye	9.300	10.000
Çin	9.700	9.500
Cezayir	7.800	7.900
Bangladeş	7.500	7.500
Fas	5.200	7.000
Nijerya	6.200	6.500
Filipinler	6.300.	6.300
İran	7.200	5.500

Kaynak: Amerika Tarım Bakanlığı (USDA)

Türkiye ithalatı ilk 3 ülke arasında

Dünya buğday ithalatında yeni sezonda Endonezya'nın en büyük ithalatçı olması bekleniyor. 2021- 2022 sezonunda en fazla ithalat yapan Mısır, kendi kendine yeterlilik politikasına geçerek üretimini arttırdı. Mısır'ın bu yıl daha az ithalat yapması tahmin ediliyor. İthalatta 3.sırada yer alan Türkiye'nin ithalatında bir artış öngörülüyor ancak ihracatının da artması bekleniyor. En dikkat çekici ülkelerden İran, üretiminde önemli bir artış yaptı ve ithalatını azaltacağı ifade ediliyor.

Sayılarla ifade etmek gerekirse, 2021- 2022 sezonunda 12 milyon ton buğday ithalatı gerçekleştiren Mısır'ın, 2022-2023 sezonunda 1 milyon tonluk düşüşle 11 milyon ton ithalat yapacağı öngörülüyor.

Endonezya ise 11 milyon ton olan ithalatını 11 milyon 200 bin tona çıkararak lider ülke olacağı tahmin ediliyor.

Türkiye'nin 2021-2022 sezonunda 9 milyon 300 bin tonluk ithalatının yeni sezonda 10 milyon tona çıkması bekleniyor. Yani 700 bin ton daha fazla ithalat yapacak. İthalatı en çok artacak ülkelerden Fas, kuraklık nedeniyle üretiminin yüzde 65 oranında gerileyeceğini duyurdu. Fas'ın 5,2 milyon ton olan buğday ithalatının en az 7 milyon ton olması öngörülüyor. Üretime yönelen İran'ın ise 7,2 milyon tonluk ithalatı 5,5 milyon tona düşmesi öngörülüyor.

Rusya ihracatta liderliği sürdürecektir

Dünya buğday ihracatında Rusya lider. Rusya'nın 2021- 2022 sezonunda 33 milyon ton olan ihracatını 2022-2023 sezonunda 39 milyon tona çıkarması bekleniyor. Avrupa Birliği'nin 31 milyon ton olan ihracatının aynı dönemde 36 milyon tona çıkması öngörülürken Avustralya'nın 27 milyon ton olan ihracatının 25 milyon tona düşmesi bekleniyor.

İhracatta en büyük sıçramayı ise Kanada'nın yapması bekleniyor. Kanada'nın 2021-2022 sezonunda 15 milyon 500 bin tonluk ihracatını 2022-2023 sezonunda 24 milyon tona çıkarması bekleniyor. İhracattaki en dramatik düşüş ise işgal altındaki Ukrayna'da olacak. Ukrayna, 2021-2022 sezonunda 19 milyon ton civarında bir ihracat gerçekleştirirken, 2022-2023 sezonunda neredeyse yarı yarıya bir düşüşle ihracat 10 milyon tona düşmesi bekleniyor.

Dünya un ihracatında lider, makarna ihracatında ise ikinci sırada olan Türkiye'nin aynı dönemde 6 milyon 500 bin ton olan ihracatının 6 milyon 750 bin tona çıkması öngörülüyor.

Hindistan'ın buğday ihracatını yasaklama kararı

Rusya ve Ukrayna dünya buğday ticaretinin yüzde 30'unu gerçekleştiriyor. Bu iki ülkenin savaşı dünya buğday fiyatlarında çok sert yükselmelere neden oldu. Ayrıca Ukrayna'nın buğdayına muhtaç konumundaki Somali, Benin, Mısır, Sudan, Senegal, Tanzanya gibi ülkeler var. Bu ülkelerden bazıları buğday ihtiyacının yüzde 100'ünü Ukrayna'dan alıyordu. Ukrayna ihracat yapamayınca alternatif pazarlar gündeme geldi.

Hindistan Başbakanı Narendra Modi, ABD Başkanı Joe Biden ile 11 Nisan'da yaptığı telefon görüşmesinde Dünya Ticaret Örgütü'nün izin vermesi durumunda ellerindeki stokları dünya ile paylaşmaya hazır olduklarını söylediği açıklandı. Bu özellikle Afrika ülkeleri için "umut verici" bir gelişme oldu.

Hindistan ağırlıklı olarak Bangladeş, Nepal ve Sri Lanka gibi komşu ülkelere buğday ihraç ediyor. Hindistan medyasında ve uluslararası ajansların geçtiği haberlerde Hintli buğday ihracatçılarının bu yıl 8 milyon ton civarında olan ihracatı 10 milyon tona çıkarmak için çalışma yapıldığı bilgileri yer aldı. Nisan ayında Hindistan Ticaret

Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada dünyanın en büyük buğday alıcısı ülkelerden Mısır, Türkiye, Nijerya ve İran gibi ülkelerle görüşmelerin sürdüğü belirtildi. Bu haberlerde ihracat yapılacak yeni pazarlar arasında Türkiye ve Mısır'ın da olduğu özellikle yazıldı.

Hindistan bir yandan ihracat yapacağını duyururken bir yandan da aşırı sıcaklar nedeniyle üretimde kayıp yaşayacaklarını ve bu nedenle 14 Mayıs itibariyle ihracatın yasaklandığını ilan etti.

İki gün sonra bu kez açlık çeken ülkelere ihracatın yapılacağı ama stok amaçlı veya sanayide kullanılmak üzere buğday almak isteyenlere satış yapılmayacağı açıklandı.

Hindistan Ticaret Bakanı BVR Subrahmanyam 15 Mayıs'ta gazetecilere verdiği demeçte hükümet olarak özel şirketlerin Temmuz ayına kadar yaklaşık 4,3 milyon ton buğday ihraç etme taahhütlerini yerine getirmesine izin vereceklerini söyledi. Bakan Subrahmanyam Hindistan'ın Nisan'da 1 milyon ton buğday ihraç ettiğini de duyurdu.

Hindistan'ın buğday ihracatını yasaklamasında, aşırı sıcaklara bağlı üretimin azalması ve ihracatın açılması ile ülkede buğday fiyatlarının kısa sürede yüzde 20 ile 30 oranında artması gerekçe gösteriliyor. Ticaret Bakanı Subrahmanyam, fiyatlardaki bu artışın buğday arzındaki düşüşten çok panikten kaynaklandığını iddia ediyor.

Türkiye, Hindistan'dan buğday aldı mı?

Türkiye'nin Hindistan'dan buğday alması konusuna gelince, TMO 30 Haziran 2021-29 Nisan 2022 döneminde 13 kez buğday ithalat ihalesi açtı. Bu ihalelerden son ikisi iptal edildi. Ofis yetkilileri bu ihalelerin hiçbirinde Hindistan'dan teklif alınmadığını ve devlet olarak Hindistan'dan buğday alımının söz konusu olmadığını söylüyor.

Özel sektör firmalarının birçok pazarda olduğu gibi Hindistan'da da fiyat araştırması için çalışmalar yaptığı ancak fiili bir ihracatın gerçekleşmediği iddia ediliyor. Hindistan'dan buğday ithalatına ilişkin haberler yayınlandıktan 3 gün sonra Tarım ve Orman Bakanlığı bu ülkeden ithalat yapılmadığını açıkladı. Bu gecikme, ithalatın yapıldığı yorumlarına neden oldu. Bakanlık, ihracata yasak geldikten sonra açıklama yapması dikkat çekti.

Özetle, buğday gibi stratejik bir üründe dünyadaki dengeler her an değişebiliyor. Yıllardır söylediğimiz gibi buğdayın anavatanı olan Türkiye'nin ithalata değil üretime dayalı bir politika ile kendi ihtiyacı olan buğdayı üretmesi gerekir.

Ödemeler dengesi; aynı tas, aynı hamam!

Alaattin AKTAŞ

17 Mayıs 2022 Salı

Ödemeler dengesinde değişen bir şey yok!

✓ Yine yüksek cari açık, bu açığın yine borçlanma ve rezerv kullanarak finanse edilmesi...

✓ Yine doğrudan yatırım yok, yine portföy yatırımı yok, hele hele martta portföy yatırımı kaleminden çok yüklü çıkış var.

Bir ay önce 12 Nisan'da ödemeler dengesinin şubat gerçekleşmesini irdelerken gidişatın iyi olmadığına vurgu yapmış ve bakın o günkü yazıyı nasıl bitirmiştiz:

"Girişte dedik ya gidişat iyi değil diye..."

Kastımız hem cari açığın giderek büyüyor olmasıydı, hem de bu cari açığın neredeyse tümüyle borçlanılarak, üstelik pahalı borçlanılarak finanse edilmesiydi.

Yine girişte belirttiğimiz gibi mart ayında da en az şubattaki kadar, hatta bir miktar daha fazla cari açık verildiği tahmin ediliyor. Bu açığın finansman kaynaklarında da kayda değer bir fark söz konusu olmayacak.

Enerji başta olmak üzere uluslararası alandaki emtia fiyatları hızla aşağı gelmediği sürece ithalat yüksek seyretmeye, biz de ağırlıkla bundan kaynaklanmak üzere yüksek cari açık vermeye devam edeceğiz. Üstelik yaz aylarında bu olumsuz gidişatı tersine çevirecek en önemli potansiyel olan turizmle ilgili hesaplar da büyük ölçüde şaşacak.

Bütün bunlar dövize daha çok ihtiyaç duyulması demek. Ekonomi yönetimi de zaten bunu görüyor ama önlem olarak KKM'nin kapsamını genişletme dışında pek bir adım atmıyor.”

Aradan bir ay geçti ve işte mart verileri açıklandı. Mart için tahmin ettiklerimizle gerçekleşme neredeyse örtüşüyor:

- Cari açık şubattaki tutardan az da olsa daha fazla.
- Cari açık yine borçlanmayla ve **“gerçekte olmayan”** Merkez Bankası rezerviyle finanse edildi.

Geçen ay mart ayı için yaptığımız değerlendirmeden biraz farklı olarak bu kez nisan için şu değerlendirmeyi yapabiliriz:

- Nisan ayında ilk üç aydakine göre daha düşük cari açık verilecek.
- Cari açığın finansmanı pek değişmeyecek; açık yine borçlanma ve rezerv kullanımıyla finanse edilecek.

HEP BERABER İZLİYORUZ!

İlk çeyrekte 18 milyar dolar açık verildi; yıllıklandırılmış açık da 24 milyar dolar düzeyinde. Türkiye geçmişte de bu düzeyde, hatta daha fazla açıklar verdi. Ama gelecekte işlerin daha iyi gideceğine ilişkin planlar, programlar vardı, bir umut vardı.

İşte şimdi kaybettiğimiz o!

Umut yok oldu!

Çünkü bu kötü gidişi durdurma uğruna hiçbir şey yapılmıyor. Öyle anlaşıyor ki (en azından mevcut yaklaşıma göre) seçime kadar da hiçbir şey yapılmayacak, kayda değer bir adım atılmayacak.

Vatandaş da, karar alma konumunda olanlar da seyrediyor. Ama bir farkla; vatandaş çaresizce seyrediyor, karar alabilecek durumda olanlar ise ellerindeki araçları kullanmadan...

TIKANACAĞIZ!

Türkiye bazı ürünlerin ithalatını değil durdurmak, kısamaz bile. Petrolü, doğalgazı, ara malları, gıda maddelerini ithal etmeme şansımız var mı? Dolayısıyla ithalatta öyle kayda değer bir gerileme olmaz.

Peki döviz açığını aşağı çekecek şekilde gelirlerimizi artırabilir miyiz? Pek kolay değil. Örneğin ihracatı bugünden yarına artırmak mümkün olabilir mi?

Ya diğer döviz gelirlerini; turizmi, taşımacılığı, yurtdışı müteahhitlik hizmetlerini? Bunlar arasında en büyük gelir kalemi olan turizmde bu yıl umulan olmayacak, bu da kesin.

Dolayısıyla döviz gideri pek düşmeyecek ama gelir gidere ayak uyduracak boyutta artmayacak. Hele hele yurtdışında fiyatlar yükseldiği sürece bu sefer aynı miktar ithalata daha fazla döviz ödeme durumu ortaya çıkacak.

Dövizde açık devam edecek; hatta çok muhtemeldir ki büyüyerek devam edecek.

Mevcut durum zaten sıkıntılı ve Merkez Bankası döviz bulabilmek için adeta taklalar atıyor; sonra da kendisine ait olmayan bir paranın değerini zapt edebilmek için olmadık yöntemlere başvuruyor. Oysa elinde çok güçlü bir silah var; ama onu kullanması yasak!

Yani sonuç!

- Döviz talebi devam edecek.
- Döviz bollaşmayacak.
- Dövizde arz-talep dengesi talep lehine bozulacak.
- İktisatın birinci kuralı işleyecek; arzı kıt olan her ürün gibi dövizin fiyatı da artacak.
- İktisat kitaplarını yeniden yazmaya hevesli olanlar bir de bakmışız şapkadan tavşan sandıkları ekonomiyi kemiren bir başka yaratık daha çıkaracak.

Cari açığın finansmanı borçlanma ve rezerv kullanımı yoluyla (Milyon \$)

	Mart		Ocak-Mart		Yıllıklandırılmış	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
A-Cari işlemler hesabı	-5.554	-3.325	-18.074	-7.544	-24.223	-34.972
a-Dış ticaret dengesi	-6.342	-2.986	-21.042	-6.992	-43.328	-35.242
İhracat	22.800	18.734	60.444	49.447	235.695	174.900
İthalat	29.142	21.720	81.486	56.439	279.023	210.142
b- Diğer	788	-339	2.968	-552	19.105	270
B-Sermaye hesabı	-2	-2	-3	-21	-46	-44
C-Finans hesabı (net) (a+b)	-3.977	-1.494	-17.994	-2.889	-19.549	-29.769
a-Finans hesabı (brüt)(*)	529	4.675	-10.328	-1.215	-36.887	-12.756
Doğrudan yatırımlar	-296	-386	-781	-1.380	-6.948	-4.036
Portföy yatırımları	3.051	5.641	4.782	352	3.634	4.189
Diğer yatırımlar	-2.226	-580	-14.329	-187	-33.573	-12.909
b-Rezerv varlıklar(**)	-4.506	-6.169	-7.666	-1.674	17.338	-17.013
D-Net hata ve noksan	1.579	1.833	83	4.676	4.720	5.247

(*) Döviz girişi yükümlülük artışı anlamına geldiği için negatif, çıkış ise yükümlülük azalışını gösterdiği için pozitif işaret alıyor. (**) Eksi, rezervden kullanımı, artı rezerve ekleme yapıldığını gösteriyor.

KKM'YE İKİ AYDA 16.3 MİLYAR LİRA...

Kur korumalı mevduat uygulaması çerçevesinde Hazine tarafından hesap sahiplerine nisan ayında da 4 milyar 555 milyon lira ödendi. Bu çerçevede mart ayındaki 11 milyar 700 milyon liralık ilk ödemeye birlikte iki aydaki ödeme 16 milyar 256 milyon liraya ulaştı.

Hazine'nin yaptığı 16.3 milyar liralık ödeme, TL cinsinden açılan hesaplara ilişkin kur farkını gösteriyor.

Bu tutara DTH'den dönerek hesap açtıranlara Merkez Bankası tarafından yapılan ödemeler dahil değil. Merkez Bankası'nın yaptığı ödemeye ilişkin olarak 8 Nisan'a kadarki tutar belli ve o tutar 1.6 milyar lira. Sonrasını bilmiyoruz ve Merkez Bankası bu tutarı açıklamıyor.

Kur korumalı mevduatın kamuya yükü yalnızca fark ödemeleri de değil. Bu uygulama çerçevesinde yaklaşık 11 bin mükellefe DTH'den KKM'ye geçtikleri için kambiyo karı kaynaklı vergi muafiyeti tanındı. Bu şekilde vazgeçilen vergi tutarı da 10.2 milyar lira.

Yani toplam yük 30 milyar liraya doğru gidiyor.

Üstelik kurdaki her artış, TL cinsi açılan hesaplar için Hazine'nin daha fazla ödeme yapması demek.

BÜTÇE AÇIĞI 50 MİLYAR LİRA

Bu arada bütçe nisan ayında 50 milyar lira açık verdi. Bütçe açığı geçen yılın aynı ayında yaklaşık 17 milyar liraydı.

İlk dört aydaki açık ise 19 milyar lira olarak gerçekleşti. Bütçede geçen yılın aynı döneminde açık değil yaklaşık 6 milyar lira fazla verilmişti.

Ne nükleer, ne petrol, ne de doğalgaz Rusya'nın asıl silahı tarım ürünleri

KERİM ÜLKER

17 Mayıs 2022 Salı

Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin asıl faturasının tarıma yansıtacağını, dünyanın küresel bir gıda kriziyle karşı karşıya olduğunu sizlere duyurmuştuk. "Rus ordusu Ukrayna'daki ambarları vuruyor tahıla el koyuyor" başlıklı haberimizde dünyanın en büyük tahıl üreticilerinden olan Rusya'nın, Ukrayna'yı işgal etmesiyle tarım ürünlerinde bir anlamda global bir güç haline geldiğini paylaşmıştık. Haberde, Birleşmiş Milletler'in açıkladığı verileri de kullanmıştık. O verilerde Ukrayna ve Rusya'nın, dünyadaki buğday ve arpanın yüzde 30'unu, mısırın 5'te birini ve ayçiçek yağının yarısından fazlasını ürettiğine dikkat çekmiştik. Haberin ardından geçen sürede dünya artık tahıl ürünlerine gelen artış ve ulaşamama sorunlarıyla karşı karşıya.

EL KONULAN TAHIL, MISIR VE SURİYE'YE SATILIYOR

Rusya'nın Ukrayna'da işgal ettiği bölgelerdeki tarım ürünlerine el koyması ve Kırım üzerinden ülkesine götürmesinin ardından bu kez limanlarda gemilerdeki yüklü olan tahıl ürünleri, Suriye, Mısır gibi Moskova yanlısı ülkelere satılmak için Türkiye üzerinden transfer ediliyor.

Türkiye'nin de etkilendiği tarım ürünleri sorunu gıda fiyatlarında artışa neden olurken, birçok ülke ise kıtlık sendromları göstermeye başladı. BM'nin verilerine göre 1 milyardan fazla insan, kıtlık ile karşı karşıya.

BUĞDAY FİYATI BİR GÜNDE YÜZDE 6 ARTTI

Avrupa ve ABD'ye karşı nükleer tehditlerine devam eden Moskova'nın birçok ülkeye karşı petrol ve doğalgazı da bir silah olarak kullandığı aşikar. Ancak Moskova'nın asıl gücü nükleer ve enerji değil; tahıl. İşte o silahı da yavaş yavaş kullanmaya başladı. Chicago'da işlem gören vadeli buğday fiyatlarının dün, yüzde 6 artarak 12.47 dolara yükselmesi de bunun işareti.

17 MİLYON TON BUĞDAY HAPSOLDU

Dünyanın en büyük tarım ürünleri üreticisi olan, Avrupa'nın Ambarı olarak bilinen Ukrayna'da şu anda 28 milyon ton tahıl sevkiyat bekliyor. Türk Ukrayna İş Adamları Derneği (TUİD) Başkanı Burak Pehlivan'a Rusya'nın tahıl ürünlerine olan yansımalarını sordum. Verdiği rakamlar ürkütücüydü. Ukrayna limanlarından 2021'de 145 milyon ton ihracat yapıldığını anlatan Pehlivan, "Bu yıl şu anda 19 milyon tonunu kullanabiliyor ve ikame ediliyor. Yani limanlarda yüzde 80-85'lik bir kayıp var. Limanlardaki gemilerde 4.5-5 milyon ton tarım ürünü hapsolmuş durumda. Ülke genelinde ise 7 milyon ton buğday, 14 milyon ton mısır, 3.5 milyon ton ayçiçeği küspesi, 3.5 milyon don da Ayçiçek yağı olmak üzere 28 milyon tonluk ürün sevk edilemiyor" diyor.

ARAZİ EKİLEMİYOR, SİLOLAR BOŞALMIYOR

Savaşın dolaylı tarıma arazilerinin ekilemediğini dile getiren Pehlivan, "Bu yıl buğday ekilemediği için yüzde 35'lik bir kayıp olacak. Yani 9 milyon ton. Silolarda bekleyen ve limanlarda yüklenen ürünlere yönelik abluka kalkmaz ise mevcut silolar kullanılamayacağı için ekim de yapılamayacak" diye anlatıyor.

"KRİZ DERİNLEŞECEK, TÜRKİYE ARABULUCU OLMALI"

Ukrayna'nın gübre alamadığı için, ekim döneminin de kaçırılması gündemde. Böyle bir durumda ise asıl sıkıntı gelecek yıl yaşanacak. Pehlivan, "Türkiye bu anlamda arabulucu olmalı. Dünyanın gıda güvenliği Karadeniz'e bağlı. Yapılacak her türlü girişim sadece Türkiye'yi değil, dünyayı da ilgilendiriyor" diyor. Moskova'nın Ukrayna'yı işgali sadece bir topraktan öte değil. Gıda fiyatlarında yaşanan artış, olası kıtlık süreci Rusya'nın asıl silahını da tarım ürünleriyle yapacağını gösteriyor. Bu da milyonlarca insanın hayatını etkileyecek.

Abdulkadir Selvi

Yazarın Tüm Yazıları >

Kılıçdaroğlu'nun stratejisi Erdoğan'a yarar mı

Evinde elektrikler de kesikti ama Kılıçdaroğlu, her halde son dönemlerde çok fazla macera filmi izlemeye başladı.

Selvi Hanım, Kemal Bey'e bir haller oldu. Önceden devlet umuru görmüş, eski bir bürokrat, sakin bir siyasetçiydi. Bir süredir saat ve tarih verip bakanlıkların kapısına dikiliyor. "Kırın zincirleri, ben geldim" havasında konuşmalar yapıyordu. SADAT baskınıyla birlikte kendini aştı. Yok efendim Jammer'ler kullanarak telefon sinyallerinin kesilmesi. CHP milletvekillerinin gidilecek yerden son yarım saat içinde haberdar edilmesi. Özel araçların kullanılmaması, önceden hazırlanmış araçlarla hareket edilmesi gibi. Yakında CHP'deki toplantıları kozmik odaya alırsa şaşırmam. Bu işe kendini o kadar kaptırmış durumda.

Yakında Kemal Bey, gece baskınlarına başlarsa şaşırmam. Elinde telsiz, yüzünde maskeyle, "Faik sen kapıdan gir, Canan sen birlikleri çatıdan indir. Ekrem sen zaten kapıdan kovsalar bacadan inersin. Yine öyle yap" diye bir operasyonu yönetebilir.

Yukarıdaki bir mizah denemesi ama işin mizahlık tarafı kalmadı.

İSMET PAŞA TAKTİĞİ

Kılıçdaroğlu'nun son 1 yıldır sürekli gerilimi tırmandırması bir stratejiye dayanıyor.

Yoksa munis bir siyasetçinin içinden bir canavar çıkmış değil.

Bu stratejisi bir ölçüde İsmet Paşa tarzı yıpratıcı muhalefete benziyor.

27 Mayıs öncesi İnönü, Demokrat Partililere, "Sizi ben bile kurtaramam" demiş. Asker çizmelerini giymiş. "Şartlar oluşmuşsa ihtilal meşrudur" diye işareti vermiş ve Uşak'tan yola çıkmıştı. İnönü'nün Uşak gezisinde olaylar çıkmış hatta milli mücadelenin kahramanı olan Paşa'nın Uşak'ta taşlandığı haberi ülkeye yayılmıştı.

Nerede gerilim varsa İsmet Paşa oradaydı. İsmet Paşa nereye gittiyse orada büyük olaylar oluyordu. Topkapı ve Kayseri Yeşilyurt olaylarını takip ederek 27 Mayıs'a geldik.

Kılıçdaroğlu'nun yeni bir 27 Mayıs tezgâhı içinde olduğunu iddia etmiyorum. Öyle anlaşılırsa çok yanlış anlaşılmış olur. Peki ne söylemek istiyorum?

Kılıçdaroğlu, muhalefetin tartışmasız bir şekilde ortak cumhurbaşkanı adayı olmak için bilinçli olarak gerilimi yükseltiyor. Bunlar 2023 seçim stratejisinin bir parçası.

KAYBEDECEĞİNİ ANLADI MI

Ama bu stratejide bazı yanlışlar var.

Örneğin SADAT'a yaptığı baskın, kamuoyunun bir bölümünde, Kılıçdaroğlu 2023 seçimlerini kaybedeceğini anladı, şimdiden mazeret üretmeye çalışıyor şeklinde anlaşıldı.

İktidar değil tam aksine CHP, birtakım provokasyonlara girecek. Kılıçdaroğlu şimdiden ön almaya çalışıyor diye düşünenler de çıktı.

Kılıçdaroğlu: "SADAT iç siyasete müdahale aracı olarak kullanılabilir mi?" Erdoğan ne yapacak? Seçim sandıklarını mı basacak? Siyasi suikastler mi düzenletecek? Türkiye çadır devleti mi?

MEŞRU MÜCADELE

Erdoğan şimdiye kadar 15 seçime girdi. Hangisinde ne oldu? Dünyada hâkim denetiminde seçimlerin yapıldığı bir ülkeyiz. Kılıçdaroğlu herhalde tek parti döneminin açık oy, gizli tasnifi ile Mersin Arslanköy'de kadınların sandığı vermemek için üzerine oturdukları olayları hatırlıyor. Ama yanlış hatırlıyor. Çünkü o CHP tarihinin bir parçası.

Kılıçdaroğlu da bunu çok iyi biliyor. Sağ-sol çatışmalarının yaşandığı bir dönemde Ecevit'in seçim aracının Nevşehir'de saldırıya uğradığı, İzmir Çiğli'de Ecevit'e yönelik suikast girişiminin olduğu bir dönemde bile seçimler yapıldı. Türkiye'nin içinde bulunduğu huzur ortamında SADAT'ın iç siyasete müdahalesine kim izin verecekmiş? SADAT neden böyle bir provokasyona alet olacakmış?

GENÇLER KIYMA MAKİNELERİNE ATILIYOR

27 Mayıs'tan önce, gençler kıyma makinelerinden geçiriyorlar diye bir iddia ortaya atılmıştı. CHP'de bir heyet oluşturulmuş, yapılan incelemeler sonucunda böyle bir şeyin olmadığı ortaya çıkmıştı. CHP heyeti raporunu sununca İnönü, "Bunu kamuoyuna açıklamayın. Millet öyle bilsin" demişti. Kılıçdaroğlu'nunki de o hesap.

Kimsenin seçimlere müdahalede edemeyeceğini en iyi Kemal Bey biliyor. Erdoğan'ın, meşru siyasetin dışında bir mücadele yöntemi olmadığının en büyük tanığı yine rakibi olarak Kılıçdaroğlu'dur. Ama o, ülkeyi germeye alışıyor. Provokatif bir muhalefet yapıyor.

SEÇİMİ KAZANAMAYACAK

Amacı 2023 seçimlerine cumhurbaşkanı adayı olarak girmek.

İsmet Paşa da 27 Mayıs'a cumhurbaşkanı olacağım diye destek vermişti ama olmadı. Fakat lke ağır bedel dedi.

ERDOğAN'A YARAR

Kılıçdaroğlu da bu provokasyonlarına devam ettiği sürece cumhurbaşkanlığı seçimini kazanamayacak. Çünkü CHP negatif muhalefet yaparak seçimi kazanamadı. 7 Haziran ve 31 Mart'ta pozitif muhalefet yaparak başarı sağladı. Kutuplaşma ve gerilim Erdoğan'a yaradı. Kılıçdaroğlu, kutuplaşmayı körükleyerek aslında Erdoğan'a alışıyor. Bunu seçim gecesi anlayacak ama onun açısından biraz geç olacak.

ERDOğAN KARARLI GERİSİNİ NATO DşNSN

12 Eylülün ilk icraatlarından biri Yunanistan'ın NATO'ya geri dönüşüne onay vermesi oldu. Carter, anılarında Demirel'in kendilerine zorluk çıkardığını ancak General Rogers'in "asker sözü" zerine Kenan Evren'in Yunanistan'ın NATO'ya dönüşüne onay verdiğini anlatmıştı.

Ama işin aslı 12 Eylül Darbesi olmadan birkaç saat önce, Amerikalılar tarafından Atina'ya NATO'ya dönüş müjdesi verilmişti.

ABD, "Bizim ocuklar yaptı" dediği 12 Eylül Darbesi'ni destekledi. Evren de bu desteğin karşılığında Yunanistan'ın NATO'ya dönüşüne onay verdi. Oysa Türkiye, Avrupa Birliği'ne giriş ve Yunanistan'la silahsızlanma müzakereleri karşılığında NATO olayını bir koz olarak elinde tutuyordu. Ancak Evren'in onay vermesiyle birlikte Yunanistan NATO'ya döndü ve Türkiye önemli bir kozunu kaybetti.

NATO KOZU

Türkiye artık dış politikada ABD ne istiyorsa onu yapan ülke değil. Öncelikle dış politikanın bir "al-ver" süreci olduğunu ğrendik. Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya girme girişimi zerine Türkiye, NATO kozunu kullanmaya karar verdi.

1- Türkiye, NATO'nun genişlemesine karşı değil. Kategorik olarak bir karşıtlık söz konusu değil, müzakereye açık bir pozisyon söz konusu.

2- Bu süreç sadece ABD'nin stratejilerine göre şekillendirilemez. NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip olan Türkiye'nin hassasiyetleri de dikkate alınmalı.

17.05.2022

3- İsveç ve Finlandiya'nın PKK ve FETÖ terör örgütlerine desteği ile silah satışı konusunda Türkiye'ye getirilen kısıtlamalar müzakere edilmeli.

KAPI KAPALI DEĞİL

Türkiye kapıyı müzakerelere kapatmış değil. Olan ne? Erdoğan, Türkiye'nin menfaatleri için masaya NATO kozunu sürdü. Uzlaşmaya varacak kadar esnek ama kazanımları elde edecek kadar kararlı. Erdoğan'ın şakası yok. Çünkü Türkiye'nin onayı olmadan Finlandiya ve İsveç'i alamazlar. Bundan sonrasını NATO düşünsün...

Esfender KORKMAZ

Doğu ve Güneydoğu kalkınmasına eğilmeliyiz

17 Mayıs 2022 Salı

TÜİK'in 2021 Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırmasına göre; Van, Muş, Bitlis ve Hakkâri'de hane halkı kullanılabilir fert geliri, İstanbul'un üçte biri düzeyinde kalıyor.

YILLIK EŞDEĞER HANEHALKI KULLANILABİLİR FERT GELİRİ :

TÜRKİYE ORTALAMASI	37 400 TL
İSTANBUL	51 765 TL
VAN -MUŞ – BİTLİS -HAKARİ	18 278 TL
DOĞU VE GÜNEY DOĞU ANADOLU ORTALAMA <u>OLARAK</u> :	18.000 -25.000 TL

2000'li yıllara kadar Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu kalkınma programları vardı. Demirel'in GAP'ı gaptırmam sözü, Güneydoğu Anadolu kalkınmasında sembol olmuştu.

Geçen sene; 2021 yılında kuraklık Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu vurdu. Oysa ki eğer siyasi iktidar GAP projesini devraldığı şekilde tamamlasaydı, Güneydoğu'da bu kuraklığın etkisi hissedilmezdi.

Güneydoğu Anadolu Kalkınma Projesi, dünyada en iddialı ve prestijli projelerinden biri idi. 2003 yılından sonra bu proje özelliğini kaybetti.

Planlı-programlı bir proje olmaktan çıktı ve siyasi iktidarın popülizmi için araç olarak kullanıldı.

AKP iktidarı 2008 yılına kadar GAP'ın adını dahi ağzına almadı. 2008 yılında, "açılım" politikasıyla bölgede oylarını artırmayı hedefleyen iktidar ilk kez GAP'ı hatırladı ve açılımın ekonomik ayağı olarak 2008-2012 dönemini kapsayan bir GAP Eylem Planı açıkladı. 300'ün üzerinde proje ve eylemle projeyi hızlandırma,

bölgede yatırım, üretim ve istihdamı artırma yönünde iddialı vaatlerde bulundu. Ama ilerleme olmadı.

2014-2018 Eylem Planı'nın aksine bölgenin kamu yatırımlarından aldığı pay düştü. GAP'ın payı toplam kamu yatırımları içinde 2009 yılında yüzde 14,5 iken 2016 itibariyle yüzde 7,7'ye geriledi.(Aşağıdaki Grafik.)

BÜTÇE TOPLAM YATIRIMLARI İÇİNDE GAP YATIRIMLARI

Kaynak: GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Dicle ve Fırat nehirleri ve Batman Çayı, öteden beri Türkiye'nin baraj ve sulama projeleri için en uygun nehirler olarak dikkate alınmıştır. Bu nehirler üzerinde kurulan önemli barajları AKP iktidarı hazır devrildi, üstüne özel sektöre iki baraj yaptırdı ve sonunda projeyi rafa kaldırdı.

Bölge için verilen yatırım teşvikleri çalışmadı, çünkü terör ortamında özel sektör yatırım yapmaz. Uygulama; devletin piyasaya girmesi, özel sektörü ortak etmesi ve terör sonrasında özel sektöre devretmesi olmalıydı.

Terörü yenmenin ilk şartı, toplumsal refahı artırmaktır. Bunun için de devlet, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da popülist amaçlı poşet ve para dağıtmak yerine doğrudan yatırım yaparak istihdam yaratmalı, iş dağıtmalıdır.

Bu illerde elverişli yatırım konularında, devlet doğrudan yatırım yapmalı ve bu yatırımlarda o yörede oturanlar çalışmalıdır. Bu yatırımlarda çalışanlar maaşlarının dörtte birini vererek bu fabrikalara ortak olabilir. Zaman içinde devletin payı tamamıyla yöre halkına geçmiş olur.

Söz gelimi gelir düzeyi en düşük illerde;

* Hakkâri'de ve Muş'ta deri işleme ve ürünleri tesisleri kurulabilir.

* Van'da organik tarımsal ve hayvansal ürünler, organize bölgeleri kurulabilir.

* Bitlis'te kaplıca ve dağ turizmi teşvik edilebilir ve devlet özel yatırımların yüzde ellisini nakit verebilir.

Kaldı ki; eğer bu illerde devlet yatırım yapıp, zaman içerisinde çalışanlara pay verirse, herkes ortak olduğu yatırımları her türlü terörden korur.

İbrahim Kahveci

KKM bizi batırır

Bugün konut fiyatları patlamışsa bunun bir nedeni de şu ne olduğu belli olmayan faiz politikasıdır. Konut fiyatları artışında kiranız da artıyor ya; işte onun da bir nedeni şu ne olduğu belli olmayan faiz politikasıdır.

ABD hani negatif faiz uyguluyordu... Onu örnek gösterip faiz indirmiştik. Şimdi ABD enflasyonu frenlemek istiyor ve faiz artırıyor. İşte bu tarafı hiç görmek istemiyoruz.

Faiz felsefesinde derin bir sessizlik ve görmemezlik yaşanıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan MÜSİAD konuşmasında ne Nass'ı aklına getirdi ne de 'faiz sebep-enflasyon sonucu' büyük buluşunu.

Bunlar konuşulmazsa bile ortada kaynatılan bir kazan var.

Aylardır ama aylardır söylediğim bir cümle var: "Bu kadar risk kumar masasında alınmaz..."

TL'yi 'liralaşma' laf salataı altında ABD dolarına sigortaladılar. Tıpkı ama tıpkı Berat Albayrak'ın "yerli-milli" söylemi ile IMF'nin bile yasakladığı iç borçlanmayı dövizle yapması gibi.

Bakın IMF 2001'de geldiğinde "kendi ülkenizden kendi insanınızdan kendi paranızla borçlanın" kuralını getirmişti. İşte bu kuralı Berat Albayrak 'yerli-milli' söylemi ile bozdu ve iç borçlanmayı dahi ABD doları ile yapmaya başladı.

Neye hayret ediyorum biliyor musunuz... Bu iktidarın söylemlerini dinleyip, yaptıklarını ise görmezden gelip bizlere de iktidarı sevmiyorsunuz diye mırıldananlara...

Kardeşim 1 gr akıl yetiyor ya...

17.05.2022

Liralaşma dedikleri dönemde ne oldu? TL mevduatları bile ABD dolarına endekslendi. Reisini çok sevenler de gidip paralarını KKM denilen ABD Doları ile sigortalanmış mevduat hesaplarına yatırdılar.

Ülkelerini-Milletini çok seviyorlar ya...

Bakın ne duruma geliyoruz?

Dün Nisan ayı bütçe sonuçları açıklandı. KKM hesaplarına sadece Hazine'den 4 milyar 555 milyon lira faiz farkı ödenmiş. Mart ayında ödenen para ise 11 milyar 700 milyon liraydı. Böylece son iki ayda KKM farkı ödemesi 16 milyar 256 milyon liraya ulaştı.

Ama durun... Bu ödeme Hazine'nin payına düşen ödemedir. Biliyorsunuz ilk döviz bozdurarak KKM hesabına geçenlere faiz-kur farkını Merkez Bankası ödeyecekti.

Acaba Merkez Bankası ne kadar ödeme yaptı? Bilen var mı?

Ya da her gün KKM hesapları hakkında 300-500 milyara ulaştı diyen Erdoğan'dan tutun da Nebati'ye kadar şimdi niye bilgiler açıklanmıyor?

Ben izah edeyim...

KKM 20 Aralık sonrası başladı.

Ocak ayı ortalama \$ kuru 13.5192

Şubat ayı ortalama \$ kuru 13.6350 (burada sorun yok)

Mart ayı ortalama \$ kuru 14.5907 ve ocak ayı farkı %7,93... KKM ödemesi de 11,7 milyar TL.

Nisan ayı ortalama kurun ocak ayına artışı %8,62... KKM ödemesi 4,6 milyar TL.

Ama asıl Mayıs ayına bakacağız. Şu ana kadar ortalama dolar kuru 15,0357 lira. 3 ay önceye göre fark %11,22'ye çoktan ulaştı.

Demek istediğim şu: KKM ile TL'yi dolara sigortalamak o kadar büyü o kadar büyük risk ki; sert kur artışı bir anda ülkeyi iflasa (çok yüksek para basmaya) getirebilir.

Bu riski kim nasıl aldı bilemiyorum. Ama ülkesini çok düşündüğünü söyleyemem. Bu kadar risk kumar masasında alınmaz diye bu nedenle söylüyorum.

17.05.2022

Ve son cümle: Ülkesini seven KKM modelinin ne kadar yıkıcı etki yapabileceğini lütfen düşünsün. Veya bekleyip görelim diyeceğim ama sormadan edemiyorum: Biz BAE ve Suudi Arabistan ile neden bu yeni sayfaları açtık? Hani 15 Temmuz destekçisi ve bize hain gözü ile bakıyorlardı? Yoksa bu süreci de KKM'mi açtı?

17 Mayıs 2022, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

NATO bizi gerçekten koruyor mu?

NATO'nun Türkiye'ye neler yaşattığını hatırlamak lazım. Mesela bir olay var ki bunu hatırlayınca NATO'nun faydası da zararı da ortaya çıkar.

1963-64 yıllarında Kıbrıslı Rumlar, EOKA diye bir örgüt kurmuşlar, Türkleri öldürüyorlardı.

Hatta bir Türk binbaşının banyoda kanlar içindeki cesedi gazetelere de yansımıştı.

ABD'DEN RUSYA'YA DESTEK

Dönemin Başbakanı **İsmet İnönü**, Türk uçaklarını Kıbrıs üzerinde uçurarak EOKA'yı yıldırmayı planlıyordu. Ancak aynı gün Moskova'dan **Kruşçev** imzalı bir mektup geldi.

Sovyetler Birliği Genel Sekreteri, "**Türkiye, Kıbrıs'a müdahale ederse Sovyetler Birliği de Türkiye'ye müdahale eder**" diyordu.

Bu mektuba garip biçimde bir destek Amerika'dan geldi. Amerikan Başkanı **Johnson** da **Kuruşçev**'in mektubuna destek veriyordu.

Başbakan **İsmet İnönü** çok sinirlendi ve "**Yeni bir dünya kurulur, Türkiye de bu dünya içindeki yerini alır**" dedi.

Sonra olanları hatırlayalım... Önce **İnönü** Washington'a çağrıldı, döndükten sonra da bir bütçe oylamasında başbakanlıktan düşünce yerine **Suat Hayri Ürgüplü** getirildi.

TEHLİKELİ BİR SİLAH

Eğer bugün "**NATO bizi ne kadar koruyor?**" diye düşünürseniz daima bu olayı hatırlayın.

Günümüze gelecek olursak, NATO'dan çıkmak diye bir şey söz konusu olamaz. Ancak NATO, arkası önünden daha tehlikeli olan bir silaha benziyor. Bereket artık bütün bunların farkında olan bir yönetime sahibiz.